

Rupla in [nepodpisanega] Šolarja). Tudi za Janežiča ni bilo nič drugače. V slovnicaх razodete poglede na jezikovne zadeve so navadno potrdili tisti, ki so o takih stvareh dobro poučeni. Mislim, da tudi recenzenti Slovenskega knjižnega jezika (A. Bajec, F. Jakopin in J. Sever) spadajo med take može. Za merila v jeziku je seveda pristojna splošna knjižna raba. Kadar je ta omahujoča ali nepravna, ji zdravi razsodek jezikoslovcev predlaga lažjo, primernejšo pot. (To je delal celo Kopitar, ki zanj nekateri sicer menijo, da je bil mrtvi opisovalec jezikovnih dejstev.) Vsakdo izmed knjižno pišoćih se ima pravico oglasiti in povedati svoj utemeljeni (ne le splošni) pro in contra ob jezikovnih priročnikih, ki skušajo uzavestiti merila splošne rabe. Že Škrabec pa je menil, da znanstvenih ugotovitev ni mogoče ovreči z drugim kot z znanstvenim argumentiranjem, in se je upravičeno posmehoval učiteljskemu zboru v Sežani, ki je glasoval o znanstveni utemeljenosti Škrabčevih razprav.

pk imenuje moj Slovenski knjižni jezik »eksperimentalno četrtino Toporišičeve slovnice«. Naj pove, v čem je eksperimentalnost te slovnice. Imenuje ga tudi improvizacija. Vendar pk ni mogel z ničimer dokazati, da bi Slovenski knjižni jezik bil v čemerkoli improvizacija. Čakam na argumentacijo te trditve.

Ob koncu pisec razodeva, da jemljejo slavisti mojo knjigo v roko z neresnostjo. Če je pk v odnosu do pouka slovenskega jezika na srednji šoli tipični predstavnik naših slavistov, jaz o njihovo neresnost ne dvomim. Za tem njihovim početjem pa se skriva obžalovanja vredna jezikoslovna strokovna usposobljenost in stopnja pedagoške zavzetosti za jezikovni pouk. Ali bodo moji priročniki takim ljudem kdaj zakon, težko verjamem, ker bi se za to morali iztrgati udobnemu osnovnemu zakonu, ki se imenuje inercija. Kaj more proti njej avtor slovnice, ki na diplomirane slaviste ne more delovati z ničimer drugim kot z utemeljenostjo svojih trditvev — čeprav bi to v zdravih razmerah moralo zadoštovati?

Jože Toporišič

ANTIKRONIKA. Brez zakonske osnove: »Prav tako nimamo nobene zakonske osnove za prepovedovanje neprimernih filmov za mladino. In tako smo brez moči. Razen tega smo gospodarska organizacija in ne moremo biti hkrati tudi mecensko usmerjeni. Upoštevati morate še, da so naši biljeterji plačani glede na obisk. Tako jim prav gotovo ni do tega, da bi brez zakonske osnove zapirali vrata kateremu koli obiskovalcu...« (Ostojza Tuma v Delu) — Resnica o komercializaciji kulture, ki o njej že nekaj let sramežljivo tožijo kulturni delavci, je tu, iz direktorskih ust, jasna in preprosta. Razumljivo je torej, da je naš filmski spored sestavljen tako, da s streapteedom in podobnimi umetnostmi privablja čimveč mladoletnih gledalcev in da ni nikomur do tega, da bi navsezadnje dali tudi morali zakonsko osnovo.

Dve strani medalje: »Meni se zdijo taki filmi dolgočasni in nezanimivi. Ogladal pa sem si oba, ker gledam vse filme, ki jih igrajo v Ljubljani...« (M. Š., 17 let, v Delu) — Lepo je v naši domovini biti mlad.

»Do danes smo govorili predvsem o neenakih izhodišćnih možnostih mladih zaradi prevelikega vpliva materialnih prilik in socialnega porekla pri izbiri poklica, danes pa predvidevamo celo pomanjkanje kakršnihkoli možnosti izbire

in vključevanja za del mladine! Število nevključene mladine nam raste iz dneva v dan in že prerašča v družbenopolitični problem...« (Milan Pavliha v Delu) — Težko je v naši domovini biti mlad.

Rešitev slovenskega filma: »Slovenski filmski režiser Jože Pogačnik, ki pravkar piše snemalno knjigo za svoj prvi celovečerni igrani film Grajski biki, je ponudil glavno žensko vlogo vzgojiteljice v tem filmu češki igralki Hani Brejchovi...« (Ljubljanski dnevnik) — Če bo igralka ponudbo sprejela, lahko pričakujemo vendarle zlati vek slovenskega filma; sicer pa — zakaj domači, če lahko tuji — za devize.

Kritika po novi modi: »Knjiga Tomaža Šalamuna obsega ovitek, pesmi, slovar in podatke po zakonu o tisku. Poker je kompozicija dveh delov. Prvi del so pesmi, drugi del je slovar. Med pesmimi in slovarjem je prazen list. Tak prazen list je samo še pred pesmimi in za slovarjem. S tremi nepotiskanimi listi je dvodelnost eksplicirana. Smisel knjige Poker je v razmerju med pesmimi in slovarjem. So knjige, ki se končujejo s slovarjem, ki razlaga določene besede, imena in dogodke, na katere med branjem knjige naletimo. Slovar Pokra obravnava besede, ki jih v pesmih Pokra NI. Izmišljen smisel in mišljen nesmisel sta v razmerju istosti. IZ-MIŠ-LJEN S-MISEL — MIŠ-LJEN NE-S-MISEL...« (Marko Pogačnik v Tribuni) — POP-oln ne-smi-sel.

Detronizacija Prešerna: »Ob letošnjih bučnih Prešernovih proslavah se sprašujem, v čem je Prešernova vloga pri konstituiranju naše nacionalnosti večja od Trubarjeve, Levstikove, Cankarjeve, Murnove, Kosovelove itd. Priznati moram, da ne vem odgovora. Vem le to, da so vse našete osebnosti konstituenti in hkrati tudi manifestanti naše zgodovine in si dovoljujem tudi pripombo, da mi ni povsem jasno, kaj je tisto, kar dela Prešerna za večjega in za slovenstvo zaslužnejšega tvorca kot ostale, saj nam je nemara vsem očitno, da neke nacionalne zgodovine niso ustvarjale le posamezne osebnosti, marveč narod kot celota...« (Niko Grafenauer v Knjigi 66) — Morda bi bilo včasih vendarle dobro, če bi, tako kot veleva star evropski intelektualni običaj, tisti, ki javno piše o narodovi zgodovini in njenih tvorcih, to zgodovino in njene tvorce tudi poznal. Čas bi tudi že bil, da bi demitizirali mit podobnega, zgolj zunanje revoltiranega, v bistvu pa duhovno siromašnega in neukega pisanja.

Tudi pregovori ne drže več: Dejstvo, da se je Zvitorepec, zabavni list s stripi, preliščil mimo vseh protestov kulturnih mož in se naselil v hiši same Socialistične zveze, demantira pregovor: »Še tak lisjak se nazadnje ujame...«

Antikronist